

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.06.2024 року, протокол № 9, та введеної в дію наказом ректора № 248 від 28.06.2024 р.

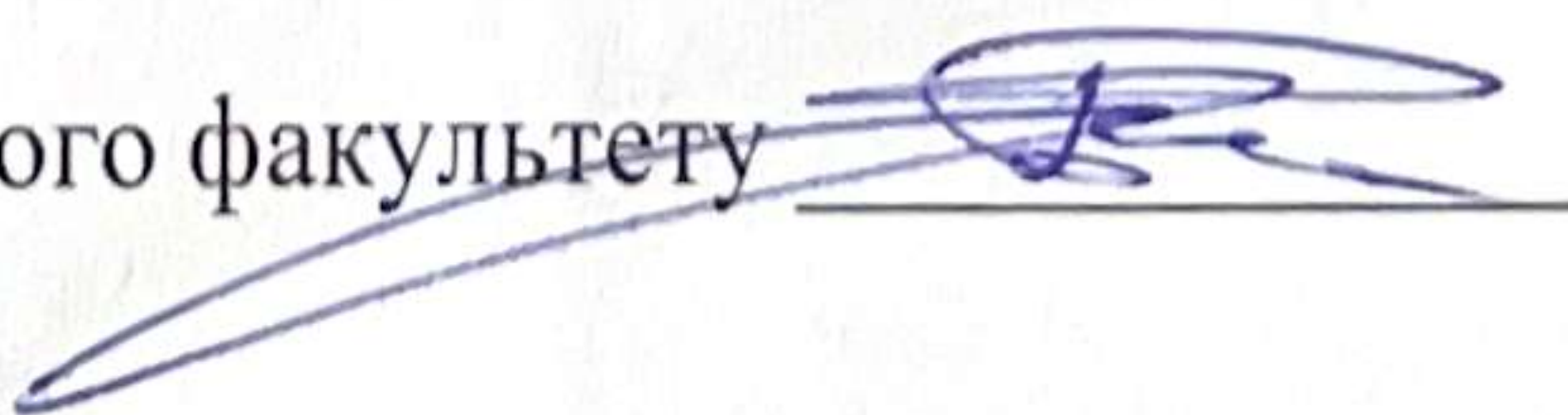
Розробник: **Кучерівська Софія Степанівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Кучерівська Софія Степанівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Петро НІКІФОРОВ

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. Мета навчальної дисципліни. Сформувати у здобувачів вищої освіти фундаментальні знання та вміння з підготовки та реалізації управлінських рішень щодо усіх аспектів і процесів діяльності страхової компанії з метою стійкого розвитку та досягнення стратегічних цілей.

2. Пререквізити. Здобувачі вищої освіти вивчають навчальну дисципліну «Страховий менеджмент» першому семестрі першого року навчання відповідно до структурно-логічної схеми ОПП. Вивчення дисципліни базується на знаннях здобутих на першому освітньому рівні (бакалаврському) з таких предметів: «Страховання», «Менеджмент», «Маркетинг», «Страхові послуги», «Фінанси страхових організацій», «Фінансовий ринок». Дисципліна є основою для розуміння дисциплін «Ринок фінансових послуг», «Поведінкові фінанси», «Інформаційні системи в бізнесі та бізнес-аналітика», «Фінансовий менеджмент», «Фінансовий моніторинг» та є підґрунтям для проходження виробничої практики і підготовки кваліфікаційної роботи.

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Страховий менеджмент» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність використовувати сучасні інформаційні, фінансові технології, методи та прийоми для ухвалення оптимальних рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Обґрунтовувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1 Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	2	15	30	-	-	75	-	Екзамен

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	7
Змістовий модуль 1. Основи управління страховою компанією				
ТЕМА 1. Суть і роль страхового менеджменту. Мета: розкрити суть, мету, функції, завдання та механізм страхового менеджменту. Встановити його значення в стратегії розвитку страховика	12	2	3	7
ТЕМА 2. Комунікації та інформаційне забезпечення. Мета: розкрити важливість комунікацій та інформаційного забезпечення в роботі страховика.	16	2	4	10
ТЕМА 3. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою компанією. Мета: Висвітлити складові ресурсного потенціалу страхової компанії та методи вибору організаційної форми компанії	13	2	3	8
1	2	3	4	5
ТЕМА 4. Планування в страхових компаніях Мета: розкрити особливості планування діяльності страховика.	15	2	5	8
Разом за змістовим модулем 1	56	8	15	33
Змістовий модуль 2. Управління операційними процесами страховика				
ТЕМА 5. Управління ризиками страховика. Мета: розкрити ризики діяльності страхової компанії та методи управління ними.	15	2	3	10
ТЕМА 6. Урегулювання страхових претензій. Мета: розкрити порядок визначення збитків і урегулювання страхових претензій.	16	2	4	10
ТЕМА 7. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Мета: розкрити механізм дотримання та управління фінансовою стійкістю страховика.	15	1	4	10

ТЕМА 8. Фінансовий моніторинг у страхових компаніях. Мета: розкрити значення і механізм фінансового моніторингу страхових операцій.	18	2	4	12
Разом за змістовим модулем 2	64	7	15	42
Усього годин	120	15	30	75

4.3. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Тема 1. Суть і роль страхового менеджменту. Завдання: знати суть, принципи, цілі, завдання і функції страхового менеджменту, а також розуміти стратегії і політики менеджменту страховика.	3
2	Тема 2. Комунікації та інформаційне забезпечення. Завдання: розуміти важливість комунікацій та інформаційного забезпечення в роботі страховика. Сформулювати навички міжособистісної взаємодії.	4
3	Тема 3. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою компанією. Завдання: знати структуру ресурсного потенціалу страхової компанії, методи управління ними, принципи вибору організаційної форми компанії.	3
4	Тема 4. Планування в страхових компаніях Завдання: знати та практично застосовувати теоретичні та методичні інструменти для здійснення планування діяльності страхової компанії.	5
5	Тема 5. Управління відбором ризиків на страхування. Завдання: оволодіти методами визначення ризиків страхової компанії, їх аналізу та управління.	3
6	Тема 6. Урегулювання страхових претензій. Завдання: знати порядок визначення збитків і урегулювання страхових претензій за різними класами страхування; порядку дій аварійного комісара.	4
7	Тема 7. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Завдання: засвоєння механізму дотримання законодавчих вимог до діяльності страховиків та управління фінансовою стійкістю страховика.	4
8	Тема 8. Фінансовий моніторинг у страхових компаніях. Завдання: знати принципи механізму фінансового моніторингу страхових операцій.	4
Всього годин:		30

4.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів при вивченні дисципліни «Страховий менеджмент» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт:

- опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованих джерел;
- підготовку до практичних занять, у т.ч. питань, які виносилися на самостійне вивчення;
- виконання дослідницького завдання з наведеного переліку.

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Здійснити SWOT-аналіз та PEST-аналіз обраної страхової компанії та її продуктів.	15
2.	Дослідити ринок м. Чернівці (свого міста) щодо виходу на нього обраної страхової компанії з видом страхування (на вибір)	15
3.	Сформувати економічне обґрунтування діяльності обраної страхової компанії	15
4.	Описати дії працівника страхової компанії щодо визначення страхових збитків та оформлення необхідних документів за договорами страхування на вибір:	15
5.	Реферат на одну із запропонованих тем	15
Всього годин		75

Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях, під час поточного контролю, у межах визначених балів за кожну тему. А також, під час підсумкового контролю. При оцінюванні враховується: повнота розкриття матеріалу, використання довідкових джерел, логіка викладення матеріалу, аргументація, актуальність.

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення конкретних ситуацій);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, самостійні спостереження здобувачів освіти);
- робота з інформаційними ресурсами: законодавчо-нормативні документи, наукова, навчально-методична література та інтернет-ресурси;
- самостійна, дослідницька робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- кооперативне навчання;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування (індивідуальне, фронтальне);
- письмове опитування;
- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- розв'язування практичних ситуацій;
- захист бізнес-кейсів, проектів;
- реферати;
- есе;
- підсумковий контроль – екзамен

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього

процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати стан і проблеми діяльності страхової компанії, страхового ринку з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконання завдань для самостійної роботи представлений у таблиці нижче. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 35; 2 модуль – 25 (разом – 60 балів).

Для контролю та самоконтролю роботи здобувачів вищої освіти.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	5	10	5	10	5	5	40	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати екзамен і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Здобувач вищої освіти, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту здобувач вищої освіти може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання з дисципліни, 5 тестових завдань і одне практичне завдання з пройденого матеріалу.

У 40 балів, що можливо отримати на екзаміні входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів відповідно), 5 тестів по 2 бали (сумарно 10) та практичне завдання (10 балів). У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню. Практичне завдання оцінюється таким чином: 10 балів – за повністю вирішене практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули

та методика розрахунку, однак неправильне розв'язання; 5 балів – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, однак не має числового розв'язку; 3 бали – за правильний хід обчислення чи вирішення завдання, однак не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів.

У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: - має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; - засвоїв знання щодо теоретичних засад страхового менеджменту; - глибоко розуміє основну літературу та повідомлення з практики діяльності вітчизняних і зарубіжних страхових компаній.	Здобувач вищої освіти: вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) B (80-89)	- показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; - опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою.	– успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.

4 (добре) С (70-79)	- показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; - опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	– вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D (60-69)	- має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; - ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) E (50-59)	- має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; - ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	- не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; - допускає грубі помилки у відповідях; - має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	– допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом F (1-34)	- не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; допускає неприпустимі помилки у відповідях; - має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	– не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

7. Рекомендована література

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНА БАЗА

1. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. №1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
2. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 р. № 1953 IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 01.07.2021 р. 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 24.05.2022 р. №361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
5. Про інформацію Закон України від 15.06.2022 р. №2657-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
6. Положення про здійснення установами фінансового моніторингу: Постанова НБУ від 28.07.2020 р. № 107. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0107500-20#Text>
7. Про врегулювання діяльності учасників ринку небанківських фінансових послуг, небанківських фінансових груп, учасників платіжного ринку, колекторських компаній та юридичних осіб, які отримали ліцензію на надання банкам послуг з інкасації : Постанова НБУ від 06 березня 2022 р. №39. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0039500-22#Text>
8. Про затвердження Положення про здійснення безвиїзного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг : Постанова НБУ від 14.12.2023 № 162. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-23#Text>

7.1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аранчій В.І., Остапенко О.М., Остапенко Т.М., Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.
2. Баранов А.Л. Управління страховим портфелем: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук за спец: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». К., 2009. 20 с.
3. Білик О.І., Савчин О.І. Страховий менеджмент. Львівська політехніка. 2019.
4. Говорушко, Т.А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія Київ : ЦУЛ, 2013. 168 с.
5. Кравченко В. О. Менеджмент : освітній посібник. Одеса : Атлант, 2013. 165 с.
6. Кучерівська С.С. Страховий менеджмент. *Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами : мікро- і макрорівень* : підручник для магістрів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці, 2021. с. 177-235.
7. Олійник В. М. Економіко-математичне моделювання в розвитку страхування та управлінні страховими тарифами. К. Університетська книга. 2018. 366 с.
8. Осадець С.С., Мурашко О.В., Фурман В.М., Баранов А.Л., Баранова О.В., Залетов О.М., Нечипоренко В.І. Страховий менеджмент : підручник. К. : КНЕУ, 2016. 333 с.
9. Основи актуарних розрахунків : навч. метод. посіб. / За ред. чл. Укр.. т-ва актуаріїв І. О. Ковтуна. К. : Алеута, 2014. 328 с.
10. Плиса В. Й. Страховий менеджмент : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 378 с.
11. Сазонець І.Л., Білоус Н.М. Корпоративні стратегії управління стійкістю страхових компаній. К. Кондор. 2017. 234 с.
12. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
13. Страховий менеджмент : підручник / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. К. : КНЕУ, 2011. 333 с.
14. Страхування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. за загальною редакцією проф. Внукової Н.М. Харків : Бурун Книга, 2004. 376 с.
15. Твердохліб М. Г. Інформаційне забезпечення менеджменту : освітній посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероб. К. : КНЕУ, 2012. 224 с.

16. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання. К.: НУХТ, 2014. 143 с.

7.2. ДОПОМІЖНА

1. Баранова О.В. Фінансове планування у страхових організаціях: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук за спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» К., 2008. 19 с.
2. Дубина М. В. Роль системи фінансового моніторингу у розвитку ринку фінансових послуг. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. Вип. 3 (33). С. 44-57.
3. Жабинець О. Й. Механізм забезпечення внутрішнього фінансового моніторингу в діяльності страхових організацій. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. № 1. 2016. С. 201-211.
4. Кучерівська С. С. Державне регулювання на фінансовому ринку України. Фіскальна та монетарна політика економічного розвитку України : монографія / за заг. ред. П. О. Нікіфорова, І. Я. Ткачук. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 256 с. – С. 189-210
5. Нікіфоров П. О., Гладчук О. М., Кучерівська С. С. Формальні та неформальні інститути страхового ринку. *Інноваційна економіка*. 2021. №5-6.
<http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/827>
6. Нечипоренко В.І. Стратегічне планування в страхових компаніях: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук за спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». К., 2008. 19 с.
7. Полчанов А. Фінансова стратегія страховика на світовому ринку. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vknteu_2012_3_8.pdf
8. Полчанов А. Ю. Особливості стратегічного управління страховою компанією на ринках країн, що розвиваються. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1 (6). Т.2. Полтава : ПДАА. 2013. С. 235-241.
9. Полчанов А. Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_2_44.pdf
10. Попова І. В. Фінансовий контроль страхових організацій : дис... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2015. 270 с.
11. Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування. *Бізнес Інформ*. 2016. №1. С. 293–298.
12. Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Монографія. Наук. ред. та кер. авт. д-р екон. наук В. М. Фурман. К.: КНЕУ, 2008. 440 с

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Державна служба фінансового моніторингу - <https://fiu.gov.ua/>
4. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
5. Ліга страхових організацій України – uainsur.com
6. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
9. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
10. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. International Association of Insurance Supervision – <https://www.iaisweb.org/>
2. International organization of actuaries – <https://www.actuaries.org/iaa>
3. International Society for Risk Analysis – <https://www.sra.org/>
4. Європейська федерація страхових посередників (BIPAR) – <https://www.bipar.eu/en/home>
5. FATF – <https://www.fatf-gafi.org/>
6. MONEYVAL – <https://www.coe.int/en/web/moneyval>
7. Група наглядачів Міжнародного фінансового центру – <http://gifcs.org/>
8. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
9. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
10. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. International insurance society – <https://www.internationalinsurance.org/>
2. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
3. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
4. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
5. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. База періодичних видань: <https://www.scimagoir.com/>
4. Електронний каталог: <http://nuwm.edu.ua/mysql/>
5. Інтернет-навігатор по електронних бібліотеках – <https://library.vspu.edu.ua/html/ellib.htm>
6. Міжбібліотечний абонемент RapidILL – <https://clarivate.com/ukraine-resources/>.